

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นลำปางกับการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน¹

รุจน์ โกมลบุตร² และคณะ³

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง “หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นลำปางกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน” เป็นผลมาจากการศึกษาในหัวข้อเดียวกัน มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นชื่อฉบับต่างๆ ของลำปาง ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เข้มแข็งมากที่สุดแห่งหนึ่งของไทย ว่ามีการนำเสนอข่าวและภาพข่าวที่ส่งเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนอย่างไร โดยใช้แนวคิดในเรื่องบทบาทของสื่อมวลชนในการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

วิธีการศึกษาคือ ศึกษาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นชั้นนำ 4 ชื่อฉบับในจังหวัดลำปาง ได้แก่ *คนเมืองเหนือ* (รายสัปดาห์ เน้นข่าวอาชญากรรม) *แมงมูม* (รายสัปดาห์ เน้นข่าวอาชญากรรม) *ลานนาโพสต์* (รายสัปดาห์ เน้นข่าวเศรษฐกิจการเมือง) และ *ลำปางนิวส์* (รายปักษ์ เน้นข่าวอาชญากรรม) ออกจำหน่ายระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน 2558 รวม 6 เดือน ทั้งนี้ จะพิจารณาข่าวที่ปรากฏในทุกหน้า และภาพข่าวเฉพาะหน้าหนึ่ง ว่ามีเนื้อหาส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนหรือไม่ ในปริมาณเท่าใด และมีการส่งเสริมในประเภทใด โดยมีหน่วยเป็นชิ้นและตารางนิ้ว

¹ พัฒนาจากการศึกษาเรื่องเดียวกัน ดำเนินการโดย โครงการวารสารศาสตร์ฯ ศึกษาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ปีที่ 3 คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างวันที่ 27 พฤศจิกายน ถึง 6 ธันวาคม 2558 ที่จังหวัดลำปาง สนับสนุนโดยกองทุนค่าธรรมเนียมการศึกษาเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

² รองศาสตราจารย์ ประจำกลุ่มวิชาหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และผู้รับผิดชอบโครงการวารสารศาสตร์ฯ ศึกษาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ปีที่ 3.

³ สมาชิกของโครงการวารสารศาสตร์ฯ ศึกษาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ปีที่ 3 ที่ร่วมทำการศึกษา มี 6 คน ได้แก่ ชนิดา วรงค์ ชลธิชา จันทร์วิบูลย์ ปณพัช พงษ์เสริม สรวีย์ ธรรมสารวิญญู สุตติดา ลีว่าเพา และรุจน์ โกมลบุตร.

การศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นลำปางมีข่าวที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนร้อยละ 13.41 ของพื้นที่ข่าวทั้งหมด ทั้งนี้ หนังสือพิมพ์ลานนาโพสต์ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพเพียงฉบับเดียวของลำปางมีพื้นที่การนำเสนอมากที่สุด ร้อยละ 27.8 ตามด้วยแมงมุม (ร้อยละ 10.0) คนเมืองเหนือ (ร้อยละ 6.5) และหนังสือพิมพ์ลำปางนิวส์ (ร้อยละ 5.5)

การศึกษายังพบว่า ข่าวที่ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประเภทต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นลำปาง มีสัดส่วนดังนี้ ข่าวการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ร้อยละ 35.5 ข่าวที่กระทบต่อผลประโยชน์ต่อสาธารณะโดยตรง ร้อยละ 26.4 ข่าวการตรวจสอบทุจริต ร้อยละ 23.2 และข่าวแบบผสมผสาน (มีมากกว่า 1 ประเภทในข่าวชิ้นเดียวกัน) ร้อยละ 14.7 ทั้งนี้ หนังสือพิมพ์ลำปางนิวส์โดดเด่นในการให้พื้นที่ในการนำเสนอเรื่องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน หนังสือพิมพ์คนเมืองเหนือ โดดเด่นเรื่องการตรวจสอบทุจริต หนังสือพิมพ์แมงมุมโดดเด่นในประเภทผสมผสาน และลานนาโพสต์ โดดเด่นในการนำเสนอทั้งข่าวการมีส่วนร่วม ประโยชน์สาธารณะ และการตรวจสอบทุจริตในระดับที่ใกล้เคียงกันทั้งสามประเภท สัดส่วนการนำเสนอดังกล่าวขึ้นอยู่กับนโยบายของหนังสือพิมพ์ และจำนวนของผู้สื่อข่าวประจำกองบรรณาธิการ ขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นลำปางให้ความสนใจต่อข่าวที่ใกล้ตัว และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนให้แข็งแรง

Abstract

The article titled "Lampang Local Newspapers and Their Roles in Strengthening the Community" is resulting from a research of the same subject. The research aims at studying news' presentation of different local newspapers in Lampang which is one of the provinces with strong presence of local newspapers in Thailand. The study explores how the presentation of news and news photos will help strengthen the community. A concept of roles of media in empowering the community

is applied for the study.

The research methodology is to study the four highest circulated local newspapers in Lampang which are the *Kon Muang Neua* (published weekly, focus on criminal news), the *Mang Moom* (published weekly, focus on criminal news) the *Lanna Post* (published weekly, focus on economic and political news) and the *Lampang News* (published biweekly, focus on criminal news) published during January to June 2015. The study reviewed every page containing news and only on the front page for the photos to identify if the content would promote community's empowerment or not, at which amount, and at what direction. The analysis is in pieces and square inch.

The study reveals that there is 13.41% of news' coverage of Lampang local newspapers presenting news related to empowering community. The *Lanna Post*, which is the only quality newspaper, is ranked the highest (28.7%), followed by the *Mang Moom* (10.0%), the *Kon Muang Neua* (6.5%) and the *Lampang News* (5.5%) respectively.

Additionally, the study finds that news promoting community's strengthening in Lampang local newspaper have covered the following subjects; civic participation (35.5%), direct public's benefits (26.4%), corruption investigation (23.2%) and combination of subjects (have more than one subjects in the same piece of sample, 14.7%). The *Lampang News* remarkably provides content relating to the civic participation. The *Kon Muang Neua* focuses on investigating corruptions while the *Mang Moom* with the emphasis on combination and the *Lanna Post* is distinguished in publishing equally all three subjects: civic participation, public's benefits and corruption's scrutinizing. The coverage ratio of the samples is depending on the policy of the newspaper and number of

the reporters of the editorial section. At the same time, the study also reflects that the readers of Lampang local newspapers pay attention to news linked to issues that close to them and beneficial to community's development.

บทนำ

ความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนรวมตัวกัน เป็นองค์กรชุมชน โดยมีการเรียนรู้ การจัดการ และการแก้ไขปัญหาของคน ในชุมชนแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาภายในชุมชน ตลอดจนมี ผลกระทบสู่ภายนอกชุมชนที่ดีขึ้นตามลำดับ การที่จะทำให้ชุมชนมีความพร้อมใน การพัฒนาตนเองมี 2 ปัจจัย ปัจจัยแรก คือ ผู้นำชุมชนต้องเข้มแข็ง ยอมรับการ มีส่วนร่วมของสมาชิก อีกปัจจัยหนึ่งคือ การรวมกลุ่มกันในชุมชนทำกิจกรรมที่ เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนของตัวเอง (ประพันธ์ ภักดีกุล, 2550)

การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนมาจากการพัฒนาความสัมพันธ์ ให้กับคนในชุมชน และการสนับสนุนให้ประชาชนสามารถพัฒนาชุมชนของตัวเอง โดยร่วมกันแก้ปัญหาและพึ่งพาตัวเอง เมื่อชุมชนมีความเข้มแข็ง คนในชุมชนมี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ภายในชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งพาตนเองและลดการพึ่งพาจากภายนอก จะเปิด โอกาสให้คนในชุมชนหันมาใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการดำรงชีวิตมากขึ้น หารายได้ จากการประกอบอาชีพในชุมชนของตนเองได้ ทำให้ไม่ต้องเดินทางเข้าเมืองเพื่อ หางานทำ ตลอดจนอาศัยความร่วมมือเป็นเกราะป้องกันในการต่อต้านองค์กร หรือกลุ่มทุนต่างๆ ที่จะเข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในชุมชน การที่ชุมชนจะ มีความเข้มแข็งได้นั้น เอนก นาคะบุตร (มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ, 2550) ได้ เชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับหลักการของประชาธิปไตยว่า ถ้ามองประชาธิปไตยเป็น โอกาสมากกว่าเครื่องมือ ให้คนในท้องถิ่นตื่นรู้ ตื่นตัวและลุกขึ้นมาทำงานตั้งแต่ว ันนี้ไปตลอด ต่อไปข้างหน้าหากเกิดวิกฤตสังคมจะทำให้ชุมชนนิ่งเฉยไม่ได้ หรือ จะยอมให้รัฐส่วนกลางและรัฐท้องถิ่นขี้นี้ไม่ได้ ชุมชนจึงต้องสร้างโอกาสในการ